

SAŠA BEZJAK – INTIMNO

Intimni svet je bil vedno ena vodilnih spodbud pri ustvarjanju Saše Bezjak. Še posebej v zadnjem obdobju, ko se je umetnica osredotočila na raziskovanje svojega sveta; spominov, čustev in doživljanj medčloveških odnosov ter okolja, ki jo obdaja. Saša Bezjak izhaja predvsem iz risbe in tudi slike majhnega formata, ki ju je nadgradila z velikimi platni in listi. Umetnica, ki sicer ustvarja v različnih medijih – risba, slika, kip, fotografija in video –, na pričujoči razstavi predstavlja predvsem skupek prvih treh likovnih prvin, ki so ji najbolj blizu. Občutek lahkotnosti, prvinskosti in preprostosti, ki prevevajo dela Saše Bezjak, je poudarjen tudi v postavitvi del na dveh lokacijah, in sicer v Umetnostni galeriji Maribor ter Razstavnem salonu Rotovž, na katerih se slikarka prvič predstavlja s pregledno samostojno razstavo.

Beseda intima izhaja iz latinske besede *intimus* – najbolj notranji, najbolj skrit, najzanesljivejši – in pomeni človeško osebno čustveno življenje, doživljanje, prijetnost, domačnost, pa tudi bližnji, zaupen, prisrčen, iskren, prijateljski (včasih tudi spolni) odnos s kom, ki se tiče najbližjega, najožjega kroga. To je tudi opis razstavljenega likovnega opusa Saše Bezjak, saj snov išče v svojem domačem okolju, v biti ženske, v materinstvu in partnerskem odnosu, pa tudi pri svojem pedagoško-andragoškem delu. Avtorica pogumno stopa pred gledalca in mu neposredno ter iskreno predstavi svoj svet, svoje veselje in skrite želje, strahove in tesnobo, spolni akt in lastno goloto. Dela Saše Bezjak so neke vrste vizualni dnevnik.

Morda je ravno zato toliko težje in nevhvaležno interpretirati njena likovna dela, saj lahko kaj hitro zapademo v banalnost in trivialnost razlaganja vsakdanjega življenja in medčloveških odnosov. Tako mi je blizu teza Susan Sontag v njenem članku *Proti interpretaciji*, ko nasprotuje interpretacijam likovnih del, ki vedno bolj brstijo in do nebitvenosti zasenčijo prvinsko namembnost likovnega dela – to je izkustvo. Sodobna družba je namreč prežeta z modernima doktrinama Marxa in Freuda, ki oba trdita, da dogodki le dajejo videz razumljivosti, vendar pa brez interpretacije nimajo nobenega pomena. Sontagova meni, da je interpretacija maščevanje intelekta nad umetnostjo in jo tako naredi prilagodljivo in udobno. Tako postajamo vedno manj občutljivi in dojemljivi za vidne in likovne prvine.

Namen Saše Bezjak je predvsem, da se s svojimi likovnimi deli dotakne posameznika, vendar skozi njegovo lastno izkušnjo, tako kot se življenje dotika nje, da ustvarja. Zato naj se

namesto razlage del, osredotočimo na slikarko, predvsem pa na njene likovne forme in uporabljene tehnike.

Saša Bezjak ustvarja to, kar živi: dinamiko materinstva, partnerskega in družabnega ter poklicnega življenja. Po horoskopu riba, doma je iz Trat, kjer se je kot najstnica v znamenitem Mladinskem klubu ob kreativnih dejavnostih in punku prvič počutila popolnoma sproščeno in svobodno. Od tedaj pa jo občutek svobode in sproščenosti spremlja pri likovnem ustvarjanju. Eno prvih spodbud za svet umetnosti je dobila v srednji šoli pri učitelju Zmagu Jeraju, poznanem po svojih inovativnih pedagoških prijemih in spodbudah, da lahko ustvarja vsak, če si to želi. Podobno prakso poučevanja je Saša Bezjak ubrala pri svojem delu z otroki in odraslimi, saj se ji zdi pomembno spodbujati likovno izražanje in premagati strah pred nepotrebnim vcepljenim mnenjem o netaleantiranosti in neznanju. Ta vidik razmišljanja je viden tudi v njenem opusu. Za sprejem na likovno akademijo, se je morala naučiti studioznega akademskega risanja in slikanja. To znanje je potem še poglobila in se priučila vseh formalnih veščin, ki naj bi jih slikarji osvojili. Kmalu po tem pa je v iskanju svojega likovnega izraza namerno pozabila in se zavestno, pa tudi iz praktičnih razlogov (materinstvo in služba zahtevata predanost in čas) odločila, da zanemari "akademskost" in se vrnila k prvobitnosti, k sebi in v sebe – k risbi.

Jedro ustvarjalne izpovedi Saše Bezjak je v njeni "otroški" risbi, ki je spontana pripoved slikarkinih misli, jezik, s katerim izraža in opredmeti svoje doživljanje sveta ter fascinacije nad življenjem in detajli v okolju. Barvno risbo slikarka nadgradi in oblikuje v akvarel in sliko ali z nitjo v vezenko oziroma vezenino. Risbe, slike in akvareli so izrazito ploskovite rešitve, reducirane na preproste dolgopotezne konture ali barvne ploskve, zato delujejo preprosto in prečiščeno. To velja še posebej za barvne risbe in risbe s tušem, kjer so figure in predmeti postavljeni v prazno papirno ploskev kot neskončni prostor ter dajejo vtis lebdenja in breztežnosti. Zgodnejše risbe so nastajale v tehniki oljnega pastela, vendar ga je avtorica iz praktičnih razlogov zamenjala z akrilom.

V slikah, tako velikih kot malih platnih, je zaznati več volumna, ki ga slikarka doseže z nanosi akrilnih barv in različnimi debelinami črte. Posebnost so vezenke, ki so neke vrste družinsko delo Saše Bezjak in njene mame. Predloga je risba umetnice, ki jo njena mama izveze na platno. Tudi ta tehnika predstavlja prostorski moment v njenem opusu, ki ga nadgradi s postavitvijo majhnih plastičnih ready-made figuric na vezenko.

Poseben segment likovnega dela predstavljajo portreti s prevladujočim črnim tušem, ki so odraz fascinacije, morda čudenja, nad obraznimi potezami in mimiko ljudi kot odsev njihovega notranjega, čustvenega stanja. Zato so ti obrazi refleksija iskanja intimne v Drugem. "Skicozno" in zato toliko bolj ekspresivno pa delujejo tudi manjša glinena kiparska dela, ki jih Saša Bezjak zлага na kose rezanega lesa v konstrukcijo. Pripovedno živi sta portretni glineni glavi *Stare mame*, ki sta položeni na omaro in stojalo za rože kot ready-made podstavka.

Naključja, kot so barvne kapljice in packe ali kakšne druge nehotene anomalije na risbi ali sliki, ki se zgodijo med ali po slikanju, slikarke ne motijo, celo dobrodošle so, saj gleda na to kot na življenje, ki ni popolno in verjame, da imajo naključja svoj smisel.

Prepoznavnost slikarkinih del je prav v otroškem izrazu poteze in navidezno nelogični izbiri barv. Zato na prvi pogled delujejo naivno, morda prvinsko in zelo pozitivno. Ko pa podrobneje pogledamo, odkrijemo marsikateri drobec bridkosti, groze in tegobe ter žalosti. Njena dela so toliko bolj subtilna in neposredna, ker ustvarja intuitivno in hitro.

Naj zaključim z mislimi Susan Sontag; namesto hermenevtične, to je razlagalne umetnosti, potrebujemo erotično umetnost, ki po Platonovem razumevanju Erosa pomeni ljubezen do dobrega, lepote in resnice. Vendar pa se prepogosto otepamo vpogleda v lastno intimo in razkritja pred drugimi, saj nas je morda strah soočenja z resnico. Toda resnica je vedno dobra in lepa.

Meta Kordiš